



Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. VI. Argumenta Contraria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

que, nec neutrum : ergo res seu objectum propositionis de futuro contingente determinatè est, aut determinatè non est pro tempore per copulam importato.

Eodem modo probatur conclusio in propositionibus de futuris conditionatis, ut in ista: *Petrus cras ambularet, si foret serena tempestas*: æquè enim est impossibile, ut objectum impleta conditione per copulam designata simul esset, & non esset, aut simul nec esset, nec non esset, adeoque ut poneretur simul utrumque vel neutrum; quàm impossibile est, ut absolute cras pugnet Petrus simul & non pugnet, vel ut nec pugnet, nec non pugnet, cum impleta conditione, v.g. in priori exemplo, posita serena tempestate, alterutrum necessariò futurum est, nimirum vel ut ambularet Petrus, vel non ambularet.

Dicendum 2. Existit in Deo futurorum contingentium præscientia. Prob. ex præc. Nam intellectus Divinus est summè & infinitè intelligens: ergo intelligit, quidquid est verum & intelligibile; atqui futurorum contingentium datur veritas determinata: ergo hanc intelligit, & cognoscit Deus. Dum autem cognoscit absolute futura, dicitur scientia visionis: dum conditionatè futura, dicitur scientia media. Pro utraque suffragantur nobis perspicua Divinarum Script. testimonia, ut illud Isaj. c. 45. *Hæc dicit Dominus: ventura interrogate me.* Et illud ps. 138. *Intellexisti cogitationes meas de longè, & omnes vias meas prævidisti.* Item Eccli. 23. *Domino Deo, antequam crearentur, omnia sunt agnita.* Et hæc omnium contingentium præscientia Deo ita propria est, ut Isaj. 41. scriptum sit: *Annunciate, quæ ventura sunt in futurum, & sciemus, quia Dñi estis vos.*

Pro contingentibus conditionatè futuris, habes præter alia exemplum superius relatum de poenitentia in Tyro & Sidone futura, si ibidem factæ fuissent virtutes, quæ inter Corozaitas & Bethsaitas factæ sunt. Unde S. Aug. lib. 5. de Civ. Dei cap. 9. affirmatè pronunciat: *Confiteri esse Deum, & negare præscium futurorum, apertissima insania est.* Et rectè, si enim non præsciret futura, illa de novo addisceret, dum fiunt: ergo mutationem pateretur Divinus intellectus, & Deus ipse; aut dicendum esset, quòd ignoraret præsentia: quod utrumque insanum est, nec cum Deo & Divina ejus providentia stare potest.

§. VI.

Argumenta Contraria.

Primum: Posita Dei præscientia infallibili de futuris contingentibus tollitur libertas creata: ergo vel non datur hæc præscientia, vel non datur libertas. prob. ant. posita Dei prævisione de peccato Petri futuro, Petrus peccat necessariò: ergo tollitur libertas creata. Resp. ne. ant. uti enim enormiter aberrarunt Veteres illi, qui hominis libertatem asserentes, Deum præscium futurorum negarunt; ita turpiter errant illi, qui Deum asserentes futurorum præscium, cum Wicleffo hominis libertatem è medio tollunt. Unde ad prob. dist. ant. peccat necessariò necessitate consequenti, con. necessitatè antecedenti, ne. ant. & cons. Dei prævisio supponit liberam Petri determinationem, quâ positâ non potest aliter agere necessitate consequenti, sicuti dum sto, non possum non stare necessitate consequenti: hæc autem necessitas neutriquam

tiquam officit libertati, cum non sit antecedens actionem inferens, sed primùm sequatur ad liberam Petri determinationem.

Unde potius sic argumentor contra huiusmodi Hæreticos: Deus per hanc suam præscientiam novit eventus futuros, quales in se sunt, & qualiter futuri sunt; sed contingentes sunt, & contingenter seu libere futuri: ergo novit eos esse contingentes, & libere futuros. Maj. patet, præscientia enim Dei, cum sit certò & infallibiliter vera, novit objecta, qualiter in se sunt. Minor supponitur; unde liquet planè consequentia. Jam statim subinfero: ergo Dei præscientia immutare, aut tollere futurorum contingentiam non potest, alioquin suam ipsa veritatem, atque adeò seipsam destrueret; videret enim esse in eventibus contingentiam, quam simul destrueret, & destrueret, quam videret, & videndo destrueret; quod absurditatem & implicantiā terminorum involvere, quis non videat? Hoc argumento utitur S. Aug. lib. 5. de Civ. Dei c. 10. scribens: *Non ergo propterea nihil est in nostra voluntate, quia Deus præscivit, quid futurum esset in nostra voluntate: non enim, qui hoc præscivit, nihil præscivit. Et post aliqua sic iterum prosequitur: Quocirca nullo modo cogimur, aut recte præscientia Dei tollere voluntatis arbitrium, aut recte voluntatis arbitrio Deum (quod nefas est) negare præscium futurorum; sed utrumque fideliter & veraciter confitemur: illud, ut bene credamus; hoc, ut bene vivamus: malè autem vivitur, si de Deo non bene creditur.*

Instas: Peccatum non est prius ad præscientiam Dei: ergo hæc non habet se consequenter ad peccatum. Prob. ant. Præscientia est ab æterno, peccatum in tempore: ergo peccatum non est prius præscientiæ, sed potius præscientia peccato prior. Resp. dist. ant. peccatum non est prius physice ad præscientiam Dei, con. non est prius logicè & objectivè, ne. ant. & conf. Ad prob. dist. ant. quoad secundum membrum: peccatum est in tempore, si consideretur in statu reali physico, con. si spectetur in statu logico & objectivo, nego. Ergo potius præscientia prior est, prioritate temporis reali physica, con. prioritate logica & objectiva, vel prioritate causalitatis, ne. conf. Implicat dari visionem sine objecto: ergo si detur visio Dei æterna, dari debet objectum in aliquo statu æternum, & quodammodo prius visione; rectè enim infertur: *Datur visio: ergo datur objectum.* Et certè, ut ait August. *Qui vidit ab æterno, utique non nihil vidit.* Et ut ait Arist. ipse: *Non enim propterea, quod nos te verè putamus album esse, tu albus es; sed propterea, quod tu albus es, nos, qui dicimus, verum dicimus.* Imò, ut alibi vidimus, in creatis potest aliquid tempore posterius esse naturà prius: respectu Dei tamen Entis primi prioritas naturæ non habet locum, sed tantum prioritas logica & objectiva, uti primùm explicavimus.

Urges. Præscientia Dei de actu futuro impediri non potest: ergo necessario ponitur id, quod illa prævidit. Sed redit eadem distinctio: impediri non potest consequenter, con. antecedenter, nego. Poterat voluntas Petri absolute & antecedenter impedire hanc præscientiam, in quantum poterat non ponere peccatum, quod liberrimè posuit; sed tamen ex suppositione, quod peccatum ponat, sicuti non potest peccatum non ponere, ita non potest impedire, ne fuerit præscientia Dei de ipso peccato. Et sanè mirum est, dari multos salutis suæ incurios ex falsa hac persuasionem, quod Dei prævisio libertatem tollat, ita ratiocinando: *Quidquid prævidet Deus, sit necessario: ergo quidquid agam, salvabor, aut damnabor, prout prævidet Deus.* Cum tamen in aliis temporalibus omnem conatum adhibeant, ut ad honores evehantur, ad dignitates, lucra,

lucra, fortunas perveniant: quasi verò non in his etiam daretur Dei prævifio: ergo si hæc inferat necessitatem, ad quid sunt isti conatus? Certè astutior est diabolus, quàm ut propterea desistat à fruendis homini insidiis.

2. Qui liberè agit, debet posse agere & non agere; si propositio est determinatè vera aut falsa, Petrus non potest peccare & non peccare. Resp. dist. maj. debet posse agere & non agere simultate potentiæ, con. potentiâ simultatis, vel simultate actûs, ne. maj. Petrus non potest peccare & non peccare, potentiâ simultatis, con. simultate potentiæ, ne. mi. & conf. Simultas potentiæ in eo consistit, quòd Petrus habeat potentiam ad utrumlibet seorsum, quæ potentia semper manet inviolata Petro, etiamsi unum præ altero liberè eligat, cum ita eligat, ut potuisset non eligere: potentia simultatis esset, si Petrus haberet potentiam ad ponendum utrumque simul, quæ nunquam in Petro datur, nec ad libertatem requiritur.

3. Vel Deus videt futura contingentia in suo decreto, vel illa videre non potest; nec enim illa videre potest in sua causa, cum hæc supponatur indifferens & libera: non in seipsis, quia nondum habent esse: ergo. Resp. ne. maj. ad prob. dico, Deum illa videre in seipsis, cum determinatam habeant veritatem, ut probatum est; & licet non habeant esse physicum, habent tamen esse objectivum. Atque ita docet S. Thom. 1. p. q. 14. a. 6. *Deus cognoscit res non solum in seipso, sed etiam in propria ipsarum natura.* Et art. 13. *Deus cognoscit omnia contingentia, non solum prout sunt in suis causis, sed etiam prout unumquodque eorum est actu in seipso.* Et q. 86. a. 4. *Futura dupliciter cognosci possunt, uno modo in seipsis, alio modo in suis causis: in seipsis quidem futura cognosci non possunt, nisi à Deo.* Et q. 12. de Verit. a. 14. *Præscientia autem Dei secundum hoc propriè præscientiæ nomen habet, quod eventum respicit, qui futurus est.*

At dices: saltem contingentia conditionatè futura in seipsis cognosci non possunt, quia nec in tempore, nec in æternitate ullum habent esse, nec ullam determinationem. Resp. etiam pura possibilia nunquam habent esse physicum: imò impossibilia nec possunt illud habere; & tamen cognosci possunt, cum cognoscibilitatem habeant supertranscendentalem. Igitur contingens conditionatè futurum, si propositio sumatur ampliativè, habet esse & determinationem, quia nimirum purificata conditione futurum illud esset, & determinatè esset, & potius esset, quàm non esset: igitur verum est, & scibile; & quamvis non sit physicè; est tamen objectivè, repræsentativè, & logicè, sive in esse intelligibilis, adeoque ab intellectu summo, & omniscio nunc defacto, & ab æterno scitur.

Ex his colliges verificativum propositionum de futuro contingenti, nec esse decretum Dei, quo decernit futurum effectum, ut perperam putarunt aliqui; nec præsentem Dei scientiam, quæ præcognoscit memoratum effectum, ut opinantur alii: sed esse statum objecti: per hoc enim, quòd res affirmata per copulam est, vel non est, propositio formaliter vera aut falsa est, quia conformis, vel objecto suo difformis: sed non fit conformis formaliter objecto suo, nisi per statum objecti, ut patet in propositionibus de præsentem & præterito; & eadem est ratio pro propositionibus de futuro: hæc enim propositio, *Petrus fuit, est; vel erit peccator*, formaliter vera est per positionem peccati in Petro, pro tempore per copulam importato, non autem per decretum Dei, aut ejus scientiam: hæc enim ad peccatum consequitur; illud autem, si daretur, antecederet, & se haberet causaliter, non autem formaliter in ratione verificativi:

ergo

ergo verificativum formale est status objecti. Dixi, si daretur, quia, ut vidimus, in actibus liberis præsertim malis, nullum datur decretum prædeterminans, ex quo infallibiliter sequatur actus.

§. VII.

An Deus determinet ad individuum effectus?

Causa creata necessaria, proximè ad agendum expedita, secundum communem & veram Philosophorum sententiam, ex natura sua & circumstantiis, actum primum constituentibus, determinata est ad effectus speciem. Sic ignis ex natura sua determinatus est ad producendum potius ignem, quam aquam; & oculus in præsentia talis objecti & luminis determinatus est ad producendam potius hanc specie visionem, quam aliam. Causæ item liberæ se ipsas determinant ad speciem, & non à Deo prædeterminantur, ut dictum est; ita homo liberè se determinat ad amorem potius quam ad odium; ad actum honestum, quam inhonestum. Major est dubitatio circa causam determinantem ad individuum; quoniam enim in effectibus producendis infiniti sunt possibiles invicem solo numero distincti, per quorum singulos videtur satisfieri posse exigentiæ activæ principii creati, hic & nunc proximè & ultimò determinati ad speciem effectus, dubitatur, unde ratio repetenda sit, cur ex tot simillimis effectibus, unus potius producat, quam alter, v. g. cur hic numero amor potius producat, quam alius ei simillimus?

Qua in re verisimilior videtur illorum opinio, qui dicunt, causam primam determinare ad individuum: idque probant 1. negativè, quia non ostenditur necessitas aut fundamentum tam variarum & innumerabilium exigentiarum, & incredibilem respectum, quos affingunt singulis individuis, quatenus ista non possent procedere, nisi ab hac causa, & quidem tali ordine, loco, tempore &c. Unde enim columba potius hanc producit columbam, quam aliam, aut hanc primo loco, & illam secundo, vel hic potius, quam alibi? Qua in re distinguendum videtur inter id, quod jam existit, & quod de novo producit: quod enim alia sit numero materia in America, quam in Europa, id aliunde determinatum est; quod autem hæc numero forma, seu anima columbæ potius producenda sit, quam alia, specie neutiquam diversa, non apparet ulla hujus exigentia: aliàs, quæ habentur ejusdem speciei, ex natura sua differrent inter se, cum exigant ex se potius produci ab his causis, & in istis circumstantiis, quam ab aliis, & in aliis. Sic etiam in actibus vitalibus, qui omnino producuntur de novo, non apparet ex natura rei, cur hic numero actus amoris potius producat, quam alius ei simillimus, aut cur potius hodie, quam crastina die, aut hic quam alibi.

Unde prob. 2. Electio unius boni præ alio, inter plura bona possibilia omnino æqualia, & æqualiter servientia ad finem agentis, non potest esse actus appetitus innati, & causæ necessariæ, sed est actus causæ liberæ præcognoscentis illa bona, & illa inter se perfectè discernentis; atqui determinatio ad hoc potius individuum præ altero producendum est electio unius boni præ altero inter plura bona omnino æqualia, & æqualiter ad finem agentis servien-

tia,